

Handläggare
Morén ÅsaDatum
2012-03-27Diarienummer
KSN-2012-0494

Kommunstyrelsen

Kommunrevisionen: Granskning avseende kommunens skogsinnehav

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till kommunrevisionen i enlighet med **bilaga 1**, samt

att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att uppdatera naturvårdsprogrammet med hänsyn till skogsmarkens möjligheter att producera virke för avsalu.

Ärendet

Kommunrevisionen har den 6 mars 2012 inkommit med en rapport om granskning av kommunens skogsinnehav. **Bilaga 2**. I granskningen rekommenderar kommunrevisionen

- att riktlinjer och avkastningskrav för skogsinnehavet förnyas, kompletteras och uppdateras
- att ansvarig nämnd tydligare leder, styr och följer upp verksamheten
- att även kommunstyrelsens uppsikt förbättras inom området
- att interna kostnadsuppföljningen och interna redovisningen avseende skogsinnehavet förbättras liksom rapporteringen till nämnd
- att miljömålen kring skogsinnehavet bör följas upp bättre och rapporteringen till nämnden förbättras.

Föredragning

Kommunrevisionen har granskat om kommunens skogsförvaltning bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Bedömningen är att dokumenterade riktlinjer och avkastningskrav för skogsinnehavet finns i begränsad omfattning och att dessa bör förnyas, kompletteras och uppdateras samt sammanställas i ett skogs- och naturprogram för hela kommunen. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige bör ta ställning till hur marken och dess avkastning ska användas och förvaltas i framtiden. Ansvarig nämnd bör på ett tydligt sätt leda, styra och följa upp verksamheten som bedrivs. Kommunstyrelsens uppsikt kan också förbättras.

Före årsskiftet 2011/2012 låg ansvaret för skogsförvaltningen på fritids- och naturvårdsnämnden. I samband med den vid årsskiftet genomförda organisationsförändringen har ansvaret för icke bebyggd mark överförs till den nybildade gatu- och samhällsmiljönämnden. Revisionens granskning av verksamheten utgör en god vägledning för den nya nämndens hantering av skogsförvaltningen och inför nämndens kommande internkontrollarbete. Kommunstyrelsen föreslår utifrån revisionsrapportens slutsatser ta initiativet till att gatu- och samhällsmiljönämnden att uppdatera naturvårdsprogrammet med hänsyn till skogsmarkens möjligheter att producera virke för avsalu.

Ekonomiska konsekvenser

Ska bevakas i det fortsatta programarbetet.

Kommunledningskontoret

Kenneth Holmstedt
stadsdirektör

Handläggare
Morén Åsa

Datum
2012-03-27

Diarienummer
KSN-2012-0494

FÖRSLAG

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen: Granskning avseende kommunens skogsinnehav

Kommunrevisionen har begärt kommunstyrelsens yttrande över rubricerad rapport.

Före årsskiftet 2011/2012 låg ansvaret för skogsförvaltningen på fritids- och naturvårdsnämnden. I samband med den vid årsskiftet genomförda organisationsförändringen har ansvaret för icke bebyggd mark överförts till den nybildade gatu- och samhällsmiljönämnden.

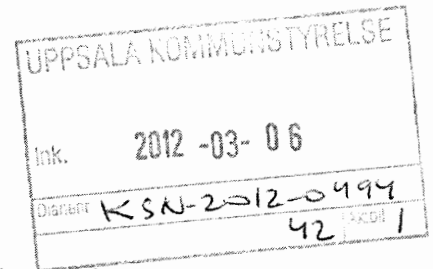
Kommunstyrelsen konstaterar att revisionens granskning av verksamheten utgör en god vägledning för den nya nämndens hantering av skogsförvaltningen och inför nämndens kommande internkontrollarbete. Kommunstyrelsen har utifrån revisionsrapportens slutsatser uppdragit åt gatu- och samhällsmiljönämnden att uppdatera naturvårdsprogrammet med hänsyn till skogsmarkens möjligheter att producera virke för avsalu och kommer därefter att följa upp arbetet inom ramen för den löpande uppföljningen som sker av nämndernas verksamhet.

Kommunstyrelsen

Fredrik Ahlstedt
Ordförande

Astrid Anker
Sekreterare

2011-11-23

Fritids- och Naturvårdsnämnden
Kommunstyrelsen

Granskning avseende kommunens skogsinnehav

PwC har på uppdrag av oss genomfört en granskning av förvaltningen av kommunens skogsinnehav.

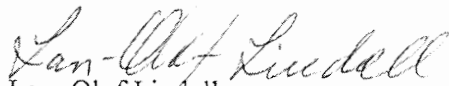
Av granskningen framgår att det finns en förbättringspotential både avseende ändamålsenligheten och den övergripande interna kontrollen beträffande brukandet av markinnehavet.

I granskningen ges följande rekommendationer:

- i kommunens naturvårdsprogram bör riktlinjer och avkastningskrav för skogsinnehavet förnyas, kompletteras och uppdateras.
- ansvarig nämnd bör på ett tydligare sätt leda, styra och följa upp den verksamhet som bedrivs inom detta område.
- även kommunstyrelsens uppsikt bör förbättras inom detta område.
- den interna kostnadsuppföljningen och interna redovisningen avseende skogsinnehavet behöver förbättras liksom rapporteringen till ansvarig nämnd.
- miljömålen kring skogsinnehavet bör följas upp bättre och avrapporteringen till nämnden omkring målen kan förbättras.

Vi översänder rapporten för synpunkter och önskar svar senast den ~~30 januari 2012~~
30 april 2012.

FÖR KOMMUNENS REVISORER

Lars-Olof Lindell
Ordförande

Revisionsrapport

***Skogens förvaltning
vid Fritids – och
Naturvårdsnämnden***

Uppsala kommun

*Kjell Pettersson
Certifierad kommunal
revisor
1 november 2011*

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning	4
2.1	Bakgrund	4
2.2	Revisionsfråga och granskningsmål	4
2.3	Avgränsning	4
2.4	Metod	4
3	Resultat	5
3.1	Politisk organisation och ansvar för skogliga frågor	5
3.2	Förvaltningens handläggning av skogliga frågor	5
3.3	Finansiella och verksamhetsmässiga mål och riktlinjer för skogsinnehavet	5
3.4	Styr- och planeringsinstrument för skogsinnehavet	6
3.5	Genomgång av skogsinnehavet	6
3.6	Rutiner för intern kontroll	7
3.7	Miljömål	8
4	Revisionell bedömning	8
4.1	Politisk organisation och ansvar för skogliga frågor	8
4.2	Förvaltningens handläggning av skogsinnehavet	8
4.3	Finansiella och verksamhetsmässiga mål för innehavet	8
4.4	Styr – och planeringsinstrument för skogsinnehavet	9
4.5	Genomgång av skogsinnehavet	9
4.6	Rutiner för intern kontroll	10
4.7	Miljömål	10
4.8	Bedömning av granskningsmål och övergripande revisionsfråga	11

1 Sammanfattning

Kommunrevisionen har efter en bedömning av risk och väsentlighet beslutat att genomföra en granskning av kommunens skogsförvaltning.

Den övergripande revisionsfrågan är:

- Bedrivs skogsförvaltningen på ett ändamålsenligt och från ekonomiskt synpunkt tillfredställande sätt och är den interna kontrollen tillräcklig?

Granskningsmål:

- Finns dokumenterade riktlinjer (avkastningskrav) för skogsinnehavet?
- Hur leder, styr och följer ansvarig nämnd upp skogsförvaltningen?
- Är den interna kontrollen tillräcklig (från avverkning till inmätning)?
- Ger innehavet en tillfredsställande avkastning med avseende på avverkning och tillväxt (god ekonomisk hushållning)?
- Följer skogsförvaltningen uppsatta miljömål?

Efter genomförd granskning kan vi sammanfattningsvis konstatera följande beträffande **granskningsmålen**:

Vi bedömer att dokumenterade riktlinjer och avkastningskrav för skogsinnehavet finns i begränsad omfattning och att dessa bör förnyas, kompletteras och uppdateras samt sammanställas i ett skogs- och naturprogram för hela kommunen. Det är en strategisk och ekonomisk fråga för kommunstyrelsen och fullmäktige att besluta om hur mark och dess avkastning ska användas och förvaltas i framtiden.

Vi bedömer att ansvarig nämnd inte på ett tillräckligt tydligt sätt leder, styr och följer upp den verksamhet som bedrivs. Vi bedömer även att kommunstyrelsens uppsikt kan förbättras.

Den interna kontrollen beträffande uppföljning av avverkningar och kontroller i samband med avverkning till dess att virket mäts in bedömer vi fungerar tillfredsställande utifrån begränsade stickprov. Däremot behöver den interna kostnads och intäktsuppföljningen och interna redovisningen förbättras liksom rapporteringen till ansvarig nämnd.

Vi bedömer även att en god ekonomisk hushållning föreligger med hänsyn tagen till att tillväxten överstiger uttagen, enligt nuvarande skogsbruksplaner. Däremot bedömer vi att det ekonomiska utfallet avsevärt kan förbättras genom att en större del av tillväxten avverkas samt att affärsmässigheten vid försäljning av virke förstärks.

Vi bedömer att miljömålen inte följs upp i tillräcklig omfattning och att avrapporteringen till nämnden omkring målen kan förbättras.

Vi gör följande sammanfattande bedömning av den **övergripande revisionsfrågan**:

Med intern kontroll avses alla samverkande ekonomiska och verksamhetsmässiga mål, rutiner och riktlinjer i form av beslut och avkastningskrav som styr

verksamheten i önskvärd riktning. Till viss del finns dessa, exempelvis miljö – och naturmål och budgeterade nettointäkter, men målen behöver ses över, förnyas och samlas ihop i ett skogs- och naturprogram (policy) där både ekonomiska mål och naturvårdsmål vägs ihop och anpassas till varandra.

Det är en strategisk och ekonomisk fråga för kommunstyrelsen och fullmäktige att ta ställning till hur markinnehavet ska disponeras. Där ingår även frågan om virkesförrådet (förmögenheten) ska öka eller om tillväxten ska tas ut? Om avsättningar till reservat ska göras bör som en del av underlaget även en beräkning göras av vad detta innebär i form av tillkommande kostnader för skötsel av marken och minskade ekonomiska intäkter i framtiden.

Utifrån resultatet av granskningen bedömer vi att det finns en förbättringspotential både avseende ändamålsenligheten och den övergripande interna kontrollen avseende brukandet av markinnehavet.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Skogsinnehavet har ofta ett lågt redovisat anskaffningsvärde genom att fastigheterna funnits i kommunens ägo sedan lång tid. Detta gör att marknadsvärdet och avkastningsvärdet inte alltid uppmärksammas vid genomgång och analys av den finansiella rapporteringen.

Enligt skogsvårdslagen (SFS 1993:553) är "skogen en nationell tillgång som skall skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln skall hänsyn tas även till andra allmänna intressen".

Kommunrevisionen har efter en bedömning av risk och väsentlighet beslutat att genomföra en **övergripande** granskning av kommunens skogsförvaltning.

2.2 Revisionsfråga och granskningsmål

Den övergripande revisionsfrågan är:

- Bedrivs skogsförvaltningen på ett ändamålsenligt och från ekonomiskt synpunkt tillfredställande sätt och är den interna kontrollen tillräcklig?

Granskningsmål:

- Finns dokumenterade riktlinjer (avkastningskrav) för skogsinnehavet?
- Hur leder, styr och följer ansvarig nämnd upp skogsförvaltningen?
- Är den interna kontrollen tillräcklig (från avverkning till inmätning)?
- Ger innehavet en tillfredsställande avkastning med avseende på avverkning och tillväxt (god ekonomisk hushållning)?
- Följer skogsförvaltningen uppsatta miljömål?

2.3 Avgränsning

Granskningen avser 2011. Ansvarig nämnd är Fritids – och Naturvårdsnämnden. Granskningen är, utifrån ett väsentlighetsperspektiv, till stor del inriktat på skogsförvaltningen. Naturvårdsfrågor berörs översiktligt.

Jakt- och arrendefrågor behandlas inte i rapporten.

2.4 Metod

Studier av styrande och stödjande dokument såsom skogsbruksplan, mål och riktlinjer för ansvarig nämnd. Genomgång av redovisningsinformation bland annat delårsrapport och intervjuer med tjänstemän vid aktuell förvaltning har genomförts.

3 Resultat

3.1 Politisk organisation och ansvar för skogliga frågor

Ansvar för mark och bostadspolitiken ligger på kommunstyrelsen (§ 15 Ks reglemente). Enligt § 3 ansvarar respektive nämnd och styrelse inom den av fullmäktige fastlagda budgeten, antagna mål och riktlinjer för att fatta alla beslut och vidta alla åtgärder. Styrelsen har även rätt att infordra information och det underlag som behövs (Ks § 14).

I § 22 framgår Fritids- och naturvårdsnämndens ansvar bland annat för kommunens naturvård och förvaltningen av kommunens skogar.

I § 24 framgår att Fastighetsnämnden ansvarar för exempelvis köp och försäljning och förvaltning av fast egendom.

Det finns inga reglementen för varje enskild nämnd utan deras arbetsuppgifter och ansvar regleras i kommunstyrelsens gemensamma reglemente för styrelse och nämnder enligt ovan paragrafer.

Av Fritids- och naturvårdsnämndens delegationsordning framgår inget specifikt för skogsdriften utan beloppsgränser för exempelvis upphandling av varor och tjänster gäller generellt för hela nämndens verksamhet. Ett exempel på detta är att rätten att teckna hyres- och arrendeavtal med en löptid om max 10 år och högst 500 kkr utövas av åkerfogden i samråd med förvaltningschefen. Vid belopp över 500 kkr beslutar nämnden.

3.2 Förvaltningens handläggning av skogliga frågor

Den praktiska hanteringen av (jordbruks och jaktarrendefrågor) och skogsbruksfrågor ligger på fritids- och naturkontoret som förvaltar kommunens skogar på uppdrag av Fastighetskontoret, som formellt är markägare. Kontoansvarig och beslutsattestant är åkerfogden och förvaltningschefen är ersättare.

Rent praktiskt är det skogvaktaren som på heltid hanterar bland annat följande frågor: försäljning av virke, planering av avverkning och skogsvårdsåtgärder, kontakter med myndigheter, allmänhet och förvaltningar inom kommunen, uppdatering av skogsbruksplaner med mera.

3.3 Finansiella och verksamhetsmässiga mål och riktlinjer för skogsinnehavet

Kommunfullmäktige (KF § 71 2006) har antagit ett Naturvårdsprogram för åren 2006 - 2009 där det framgår att programmets mål utgör den kommunala organisationens styrdokument inom naturvårdsområdet. I programmet framgår

bland annat att friluftsvärden och naturpedagogiska värden ska värnas och att virkesproduktionen är underordnad naturvård, kulturmiljö och friluftslivets intressen.

I Fritids – och Naturvårdsnämndens uppdragsplan för perioden 2011 – 2014 (FNN, § 107), framgår att ” en stor del av den kommunala skogsmarken ligger i naturreservat eller friluftsområden. Detta innebär, i enlighet med naturvårdsprogrammet, att naturvårdens och friluftslivets intressen ska prioriteras framför avkastningskravet på skogsbruket”.

Det finansiella mål som finns är budgeterade intäkter och kostnader hos fritids – och naturvårdsnämnden. För 2010 var underskottet ca - 100 tkr och för 2011 är prognosen ca + 500 tkr. Redovisade underskott för 2007 – 2010 har varit i genomsnitt ca 200 tkr/år.

För övrigt finns inga finansiella avkastningskrav i kronor för skogsinnehavet på övergripande nivå utan det är budgeterade belopp som gäller.

Det finns ingen policy där exempelvis riktlinjer för skogsbruket är dokumenterade annat än naturvårdsprogrammet.

3.4 Styr- och planeringsinstrument för skogsinnehavet

Det främsta planeringsinstrumentet och styrinstrumentet för kommunens skogsinnehav är kommunens naturvårdsprogram för perioden 2006 – 2009, se avsnitt 3.3.

Skogsbruksplaner (från år 2000), finns upprättade för flertalet fastigheter men dessa har inte ajourhållits i PC-baserat program. Däremot har noteringar gjorts i utskrivna pappersplaner från PC-skog om vidtagna åtgärder.

Kommunen har certifierat sitt skogsbruk enligt FSC (Forest Stewardship Council), vilket styr utförandet av olika åtgärder. Det genomförs årliga kontroller från certifieringsorganisationen där prövning sker om kommunen lever upp till ställda krav.

Fritids – och Naturvårdsnämnden efterfrågar inte och får heller inte del av exempelvis sammanställningar över planerade avverkningar och utförd verksamhet under året.

Skogssällskapet, som köper och förmedlar virket, lämnar en redogörelse till fritids - och naturkontoret över utförda avverkningar och skogsvårdsåtgärder varje år. Redogörelsen redovisas inte till nämnden.

3.5 Genomgång av skogsinnehavet

Innehavet uppgår till ca 3 950 hektar produktiv skogsmark varav 150 hektar är parkmark. Övrig grov fördelning enligt nedan:

- Park och rekreationsskog skog ca 300 ha (ingår inte i 3950 ha)
- Kommunala reservat ca 2 200 ha med skötselplaner från 1998, 2003 och 2005 där viss skogsdrift sker.

- Skogsmark (även tätortsnära inom 2 km från tätort) ca 1 450 ha varav ca 700 ha kan användas till renodlad virkesproduktion.

Gränserna i indelningen mellan kategorierna är "flytande" och inga skarpa gränser kan dras.

Det bokförda värdet på skogsinnehavet är ca 17,5 mnkr. Det totala taxeringsvärdet för innehavet uppgår till ca 226 mnkr varav skogsbruksvärdet ca 192,6 mnkr. Upplysningsvis uppgår taxeringsvärdet för Lunsen 23:1, som omfattar ca 1363 ha till ca 109,8 mnkr. Utifrån utplockade uppgifter ur kommunens lagerredovisning (skogsbruksplanen från år 2000 finns i PC-baserad version) uppgår virkesförrådet totalt till ca 725 000 m³sk 2011 och den årliga tillväxten till 17 000 m³sk årligen. Enligt uppgifter från fritids- och naturkontoret uppgår den årliga avverkningen till ca 6 500 m³sk.

Uppskattat marknadsvärde för skogen är ca 300 – 350 mnkr. Noterbart är att ca hälften av arealen och virkesförrådet är avsatt till naturreservat enligt kommunala beslut.

Eftersom tillväxten, utifrån lagerredovisningen, till år 2016 kan uppskattas till ca 85 000 m³sk och avverkningarna till ca 32 500 m³sk innebär detta att kommunens virkesförråd och förmögenhet kommer att öka till ca 777 500 m³sk år 2016 vid nuvarande tillväxt och avverkningsnivå.

Det finns ett behov av ungskogsröjningar på ca 250 ha, främst på mark klassad som naturvård skötsel, och gallringar av ungskog inom naturvård orörd på ca 100 -800 ha under 2011 och framåt.

3.6 Rutiner för intern kontroll

Huvuddelen av intäkterna kommer från avverkningsuppdrag och innebär att köparen ansvarar för avverkning och uttransport av virke till väg och även för hämtning av virket för transport till opartisk inmätning.

För närvarande har Skogssällskapet genom anbudsförfarande ett avtal med kommunen om virkesleveranser under 2006-04-01 – 2009-02-28. Ny upphandling sker under oktober 2011.

Ersättningen för virket bygger på virkesprislista som tillämpas av köparen med ett tillägg på mellan 20 -40 kr per kubikmeter levererat virke och sortiment.

Det finns inget avtal med någon extern entreprenör om utförande av skogsvårdsåtgärder utan dessa tjänster köps in löpande via Skogssällskapets ramavtal.

Under och efter avverkning görs uppföljningar av beräknad volym, avverkad volym enligt maskinmätning och uppföljning av inmätt volym från virkesmätningen. Den opartiska virkesmätningen utgör underlag för utbetalning av överenskommen likvid. Virkeskontrollerna utförs av skogvaktaren och redovisningen av intäkten görs av ekonomen.

3.7 Miljömål

Som framgått under avsnitt 3.3 finns miljömål uppsatta. Målen utvärderas inte årligen av nämnden.

Fullmäktiges **inriktningsmål** är att "Kunskapen om den biologiska mångfaldens betydelse ska vara en viktig utvecklingsgrund". Nämndens **effektmål** är att en plan för den biologiska mångfalden ska tas fram (Uppdragsplan 2011-2014 för Fritids – och Naturnämnden). För 2011 ska trädinventering samt registrering utföras i tätorter. Indikatorer/mätetal på effektmålet är att särskilt skyddsvärda träd i parker och tätorter inte minskar samt att trädinventering samt registrering ska utföras i tätorter.

Nämndens effektmål	Indikator/Mätetal/Utgångsläge	Plan 2011	Plan 2012	Plan 2013	Plan 2014
En plan för utveckling av den biologiska mångfalden ska tas fram.	Antal särskilt skyddsvärda träd i alléer, samt inom parker, gårdsmiljöer och tätorter minskar ej	Trädinventering i tätorter, samt registrering	Antal särskilt skyddsvärda träd minskar inte	Antal särskilt skyddsvärda träd minskar inte	Antal särskilt skyddsvärda träd minskar inte

4 Revisionell bedömning

4.1 Politisk organisation och ansvar för skogliga frågor

Vi bedömer att det förvaltningsmässiga ansvaret för nämnden är tydligt och att detta framgår i gällande reglemente och delegationsordning.

4.2 Förvaltningens handläggning av skogsinnehavet

Vår bedömning är att det finns tydliga ansvarsgränser inom förvaltningen för olika arbetsuppgifter samt att attestansvaret är tydligt.

4.3 Finansiella och verksamhetsmässiga mål för innehavet

Det finns många miljömässiga mål i olika styrdokument. Vi saknar underlag som visar fullständiga ekonomiska konsekvenser av vad olika beslut kostar. Exempel på detta är de av fullmäktige fattade besluten om avsättning av ca 2 200 ha mark till kommunala reservat. Vad kostar avsättningar i form av intäktsbortfall samt tillkommande kostnader för skötsel av gjorda avsättningar för mark som klassats som naturvård orörd och naturvård med skötsel?

Kommunen har avsatt ca 25 % av skogsmarken till naturvård orörd. Enligt FSC: s certifieringskrav krävs 5 %. I det senaste naturvårdsprogrammet ifrågasätts om skötsel av mark klassad som naturvård orörd är den bästa skötselformen om den biologiska mångfalden är prioriterad. Det behövs insatser för röjning, gallring och skötsel enligt tillämpad modell för äldre småskaligt skogsbruk om den biologiska mångfalden ska stärkas. (Naturvårdsprogram för Uppsala kommun sid 17).

Vår bedömning är att Naturvårdsprogrammet bör förnyas och uppdateras och att hänsyn skall tas till skogsmarkens möjligheter att producera virke för avsalu.

Indikatorer/mätetal på effektmålet för naturvård utvärderas inte årligen av nämnden, vilket borde göras enligt nämndens upprättade uppdragsplan för perioden 2011-2014. Enligt intervjuer med berörd personal är ”indikatorerna i uppdragsplanen inte genomtänkta och väl formulerade”, vilket är noterbart.

Vi bedömer att avkastningskrav bör fastställas och anpassas till dagens förutsättningar med hänsyn tagen till avsättningar till naturvård och virkesförråd.

Taxeringsvärden för kommunens skogsinnehav bör finnas med som en upplysning både i verksamhetsmål och finansiella mål och i årsredovisningen för kommunen och som en vägledning över vilka värden som förvaltas. Bokförda värden är ca 17,5 mnkr, vilket inte säger något om de verkliga värden (marknadsvärden) som disponeras och förvaltas.

4.4 Styr – och planeringsinstrument för skogsinnehavet

Den ursprungliga skogsbruksplanen är från år 2000 då flertalet fastigheter och skiften inventerades och planlades genom fysisk inventering. Uppdatering av planen har inte gjorts i datorbaserat program (PC-skog) utan gjorts via anteckningar i utskriven plan.

Det är svårt att få en överblick av innehavet både för personal vid fritids – och naturvårdskontoret och av extern personal. Vår bedömning är att nya skogsbruksplaner snarast måste upprättas av extern planläggare där fysisk genomgång sker av hela markinnehavet.

Vi bedömer också att det finns anledning att upprätta en **skogs – och natur policy** där de produktionsmässiga förutsättningarna anges. I dessa bör det exempelvis framgå avkastningsnivå för skogsbruket i form av avverkningsnivå i m³sk och även i kronor. Där bör även framgå hur indelningen och klassificeringen av skogsmark ska göras.

Ett helhetsgrepp måste tas över hur marken ska användas i framtiden för virkesproduktion, rekreation, reservat och exploatering och vem som ansvarar för vad. De skötselplaner för kommunens reservat som finns är från år 1998, 2003 och 2005 måste ses över och anpassas till dagens förutsättningar. Ett exempel på detta är att klassningen av skog där naturvård orörd gällt (ca 1 000 ha) inte längre är en ”sanning” för bevarandet av den biologiska mångfalden utan att dessa 1 000 ha måste underhållas med skogliga åtgärder och klassas om till naturvård skötsel.

Skogs – och naturpolicyn bör anpassas till skogsvårdslagen och de politiska ambitioner som gäller för skogsbruket. I policyn bör det framgå hur ansvariga politiker ska involveras i utformande av program samt hur uppföljning och avrapportering (redovisning) behöver göras över bedriven verksamhet, vilket inte sker i tillräcklig utsträckning idag.

4.5 Genomgång av skogsinnehavet

Kommunen har ett välskött skogs innehav utifrån skogsbruksplanerna (lagerredovisningen) med en stor andel slutavverkningsskog (ca 37 % eller ca 1200 ha är äldre än 100 år). Det finns ingen skarp gräns mellan indelningen i

produktionsskog, rekreationsskog, parkskog och exploateringsmark. För reservaten finns skötselplaner som måste uppdateras och ses över.

Det är en **strategisk och ekonomisk** fråga för ansvarig nämnd och fullmäktige att ta ställning till hur marken ska brukas och förvaltas utifrån målet med innehavet.

Aktuella frågeställningar att ta ställning till är bland annat:

- Ska vi ha denna "flytande" indelning mellan olika kategorier av mark eller ska vi på ett mer aktivt och styrande sätt ta ställning till hur marken ska användas?
- Ska vi bygga upp ett virkesförråd under de kommande åren eller ska vi ta ut den årliga tillväxten (räntan)?
- Om avsättning görs av mer mark för exempelvis reservat och naturvård bör som en del av underlaget även en beräkning göras av vad detta innebär i form av tillkommande kostnader för skötsel av marken och minskade ekonomiska intäkter i framtiden.

4.6 Rutiner för intern kontroll

Utifrån ett begränsat stickprovsmässig urval av underlag för försäljning av virke och köp av skogsvårdstjänster är vår samlade bedömning att affärsmässigheten kan förbättras. Vi anser att exempelvis delar av avverkningsposterna bör utsättas för konkurrens från olika aktörer på virkesmarknaden, vilket oftast leder till ett bättre avverkningsnetto.

Vi anser att det bör finnas skriftliga avtal beträffande skogsvårdsåtgärder (röjning). Utifrån genomgång av skogsbruksplanerna finns behov av omedelbar röjningsinsats om ca 250 ha, vilket kostnadsmissigt kan uppskattas till mellan 900 – 1 200 kkr.

Den **interna** kostnadsuppföljningen av olika avverkningsobjekt bedömer vi kan förbättras med redovisning per objekt av bland annat nettot från varje avverkning med avdrag för omkostnader, exempelvis sandning, plogning, återställning av väg med mera.

Avrapportering och redovisning till ansvarig nämnd över den verksamhet som bedrivits under året görs i form av en verksamhetsberättelse från Skogssällskapet till förvaltningen, vilken inte redovisas till ansvarig nämnd idag. Vi anser att nämnden ska ges möjlighet att ta del av denna redovisning.

Uppföljning av avverkningar och kontroller i samband med avverkning till dess att virket mäts in bedömer vi fungerar tillfredsställande.

4.7 Miljömål

Vår bedömning är att miljömålen inte följs upp i tillräcklig omfattning av förvaltningen och avrapporteras till nämnden. Noterbart är att effektmålen inte är kända av handläggarna i organisationen.

4.8 Bedömning av granskningsmål och övergripande revisionsfråga

Efter genomförd granskning gör vi följande sammanfattande bedömning av **granskningsmålen**:

Vi bedömer att dokumenterade riktlinjer och avkastningskrav för skogsinnehavet finns i begränsad omfattning och att dessa bör förnyas, kompletteras och uppdateras samt sammanställas i ett skogs- och naturprogram för hela kommunen. Det är en strategisk och ekonomisk fråga för kommunstyrelsen och fullmäktige att besluta om hur mark och dess avkastning ska användas och förvaltas i framtiden.

Vi bedömer att ansvarig nämnd inte på ett tillräckligt tydligt sätt leder, styr och följer upp den verksamhet som bedrivs. Vi bedömer även att kommunstyrelsens uppsikt kan förbättras.

Den interna kontrollen beträffande uppföljning av avverkningar och kontroller i samband med avverkning till dess att virket mäts in bedömer vi fungerar tillfredsställande utifrån begränsade stickprov. Däremot behöver den interna kostnadsuppföljningen och interna redovisningen förbättras liksom rapporteringen till ansvarig nämnd.

Vi bedömer även att en god ekonomisk hushållning föreligger med hänsyn tagen till att tillväxten överstiger uttagen, enligt nuvarande skogsbruksplaner. Däremot bedömer vi att det ekonomiska utfallet avsevärt kan förbättras, även med nuvarande inriktning, genom att en ökad del av tillväxten avverkas samt att affärsmässigheten vid försäljning av virke förstärks.

Vi bedömer att miljömålen inte följs upp i tillräcklig omfattning och att avrapporteringen till nämnden omkring målen kan förbättras.

Vi gör följande sammanfattande bedömning av den **övergripande revisionsfrågan**:

Med intern kontroll avses alla samverkande ekonomiska och verksamhetsmässiga mål, rutiner och riktlinjer i form av beslut och avkastningskrav som styr verksamheten i önskvärd riktning. Till viss del finns dessa, exempelvis miljö – och naturmål och budgeterade nettointäkter, men målen behöver ses över, uppdateras och samlas ihop i ett skogs- och naturprogram (policy) där både ekonomiska mål och naturvårdsmål vägs ihop och anpassas till varandra.

Det är en strategisk och ekonomisk fråga för kommunstyrelsen och fullmäktige att ta ställning till hur markinnehavet ska disponeras. Där ingår även frågan om virkesförrådet (förmögenheten) ska öka eller om tillväxten ska tas ut? Om avsättningar till reservat ska göras bör som en del av underlaget även en beräkning göras av vad detta innebär i form av tillkommande kostnader för skötsel av marken och minskade ekonomiska intäkter i framtiden.

Utifrån resultatet av granskningen bedömer vi att det finns en förbättringspotential både avseende ändamålsenligheten och den övergripande interna kontrollen beträffande brukandet av markinnehavet.

Rekommendationer:

- riktlinjer och avkastningskrav för skogsinnehavet bör förnyas, kompletteras och uppdateras samt sammanställas i ett skogs- och naturprogram för hela kommunen.
- ansvarig nämnd bör på ett tydligare sätt leda, styra och följer upp den verksamhet som bedrivs inom detta område.
- även kommunstyrelsens uppsikt kan förbättras inom detta område.
- den interna kostnadsuppföljningen och interna redovisningen avseende skogsinnehavet behöver förbättras liksom rapporteringen till ansvarig nämnd.
- miljömålen kring skogsinnehavet bör följas upp bättre och avrapporteringen till nämnden omkring målen kan förbättras.